

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.З.Н.

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

УДК 711.58:378.147.091.31-027.31

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ПРАКТИКИ У ФОРМУВАННІ ЖИТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА,
ЗДАТНОГО АДАПТУВАТИСЯ ДО ВИКЛИКІВ ЧАСУ

Шевченко А.В., аспірант

Наук. керівник – **Вадімов В.М.**, д. арх., професор

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

architect.artem.shevchenko1994@gmail.com

Актуальність. Сучасні освітні практики відіграють ключову роль у підготовці фахівців, здатних вирішувати масштабні проблеми та реагувати на виклики сьогодення. Формування адаптивного житлового середовища та систематизація існуючого досвіду даного напрямку – набуває обертів і стає засобом який реагує на динамічні виклики часу та допомагає суспільству пристосовуватись до нових умов, зокрема: змін клімату, соціальних потреб та технологічного прогресу. Освіта потребує оновлених поглядів на сам освітній процес. Через швидку динаміку життя та технологічний прогрес деякий теоретичний матеріал є застарілим та потребує оновлення, подібна ситуація і з практичним застосуванням отриманих знань. Практика – це основний аспект у навчанні на який варто звернути увагу, адже це безпосередньо «репетиція» реального проектування і саме на цьому етапі студенти найкраще засвоюють інформацію та отримують перший досвід.

Вивчаючи сучасний світовий досвід освітньої сфери, можна побачити скільки можливостей мають студенти для наукових досліджень та проектної практики: створені наукові інститути, лабораторії, науково-експериментальні центри, проводяться заходи та конкурси, де студенти в команді з досвідченими фахівцями мають можливість взяти участь у проектуванні реальних об'єктів. Аналіз світового досвіду має стати важливим прикладом сучасного освітнього процесу для нашої країни (Lüley, Pifko & Špaček, 2019). Молоде покоління має стати якісними фахівцями в майбутньому, що особливо важливо для повоєнної відбудови України.

Метою дослідження є аналіз сучасного світового досвіду в сфері освіти та методів застосування отриманого теоретичного матеріалу на практиці. Для досягнення цієї мети задіяно історико-теоретичний, емпіричний, порівняльний методи дослідження.

Результати дослідження. Тематика архітектурної адаптивності загалом і, зокрема її вплив на формування та розвиток житлового середовища - постійно еволюціонує. Постійний розвиток даного напрямку змушує переглядати підхід до освітнього процесу, як на виклад теоретичного матеріалу - так і на практичне застосування знань, з метою максимально ефективного засвоєння матеріалу та його подальшого застосування в реальному проектуванні. Аналіз тенденцій освітніх процесів, дозволив визначити основні складові векторів їх розвитку:

- *міждисциплінарний підхід*, при якому освіта виходить за межі традиційних стереотипних методів викладання і передбачає співпрацю студентів та практикуючих спеціалістів з інших сфер (кліматології, соціології, інженерії тощо), що дозволяє ширше зрозуміти проблематику тієї чи іншої задачі і комплексно підійти до її вирішення;

- *використання сучасних цифрових та AI технологій, геоінформаційних систем (GIS)* дозволяє студентам пропрацьовувати різні сценарії адаптації, аналізувати перспективи проектних рішень та оцінювати функціональну ефективність архітектурного об'єкту ще на етапі проектування;

- *сценарне навчання*, використання кризових сценаріїв та вправ з адаптації до природно-кліматичних та містобудівних змін розвиває у студентів критичне мислення та здатність до аналізу можливих сценаріїв розвитку з метою довгострокового планування з врахуванням ризиків та потреб;

- *навчання на основі участі громад та зацікавлених сторін* до процесу проектування: спільні обговорення та дискусії між фахівцями, які проектуватимуть, та мешканцями, які

використовуватимуть майбутній архітектурний об'єкт, що гарантує задоволення потреб конкретних людей в умовах, в яких вони опинилися;

▪ *акцент на гнучкості та трансформації*, що дозволяє майбутнім мешканцям змінювати простір відповідно до змін своїх потреб (віддаленої роботи та навчання, занять спортом, зміни кількості мешканців та їх функціональних потреб) без конструктивних змін в об'ємі будівлі чи приміщення;

▪ *освіта для сталого розвитку (ESD)*, що формує у студентів цінності, навички та знання, необхідні для розробки стійких та екологічно безпечних рішень, що дає розуміння важливості соціальної спрямованості архітектурного проєктування та усвідомлення важливості архітектури як засобу вирішення різних масштабних соціальних, гуманітарних проблем;

▪ *модульний та відкритий дизайн*, де заохочується використання модульних конструкцій та систем в конструктивних рішеннях яких несучі елементи розташовуються таким чином, щоб вони не обмежували майбутню трансформацію простору.

Ці практики спрямовані на виховання нового покоління фахівців, які розглядають житло не як статичний об'єкт, а як динамічну систему, що постійно розвивається та адаптується до нових умов.

Висновок. Все вище вказане формує цілісну картину нового підходу до навчального процесу. Практичне застосування знань є найважливішим аспектом навчального процесу, адже це дає можливість студентам перевірити власні знання на практиці та отримати перший професійний досвід. Освітній процес має надавати студентам максимум можливостей для експериментальних, лабораторних та інших науково-практичних досліджень загалом, щоб в повній мірі розкривати потенціал майбутнього фахівця та розвивати його до рівня якісного спеціаліста.

Література:

1. Lüley, M., Pifko, H. & Špaček, R. (2019). *Adaptability and a scenario-based design methodology for architectural education. Global Journal of Engineering Education, 21 (2), 97-102.*

УДК 711.55:[378.091.212.74:004]-047.37

**ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ:
ДОСТУПНІСТЬ МАТЕРІАЛІВ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ**

Шевченко В.В., аспірантка

Наук. керівник – **Шевченко Л.С.**, к. арх., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

viktoriaa_shevchenko@ukr.net

Актуальність. Актуальність даної теми зумовлена трансформацією умов, в яких сьогодні здійснюються наукові дослідження в Україні. Сучасні воєнні, економічні та соціальні виклики суттєво змінюють методологію та практику вивчення міського середовища. Введення воєнного стану обмежило доступ до низки відкритих державних ресурсів, статистичних баз, картографічних сервісів, а також окремих реєстрів, що традиційно були важливими інструментами для урбаністичних досліджень. Частина даних була закрита з міркувань безпеки, що унеможливило застосування багатьох звичних підходів до моніторингу просторових трансформацій. Додатковою проблемою стало те, що чимало матеріалів, які зберігаються у бібліотеках прифронтових територій, залишаються тимчасово недоступними через евакуацію фондів, закриття установ або ризики для дослідників. Це призвело до необхідності переоцінки джерельної бази та пошуку безпечних і надійних альтернатив. Тому аналіз того, як саме сьогодні проводяться дослідження, які інструменти замінюють недоступні методи, як змінюється аналітика, які джерела даних використовуються, та яким чином